

Читалище

свременно

брой 46, март 2012

МЕСЕЧНО ИЗДАНИЕ НА НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „Д-Р ПЕТЪР БЕРОН – 1926 Г.“

УМНИ ОТВЕТИ

Един крадец ся управяваше на Димостена и му думаше: Не знайх, чи е тввой. А той му рече: Ами не знай ли, чи не е тввой?

Диогена попитаха: Кои очи гледат добре? А той отвеца: На завистници-те, защо виждат и щото не имат.

Димокрита попитаха: На що стои благородието? А той отвеца: Добитъшкото на телесната сила, а човеческото на добрите нрави.

Есон, като му ся присмиваше един, чи е грозен, рече: Не гледай на лицето, ами на умят.

Един ся хваляше, чи е от голямо отечество, а Аристотел му рече: Ами ти достоин ли си за голямо отечество?

Попитаха Леотихида: Защо спартяните пият по малко вино? А той рече: За да си гледат сами работите.

Солон попитаха: Какъ можеш да ся удержаш едно царство? А той отвеца: Ако гражданите сяпокоряват на началниците, а началниците на законите.

Из четвъртия раздел на „Буквар с различни поучения, собран от Петра Х. Беровича за българските училища“, известен като „Рибен буквар“ от Петър Берон, 1824 г.

ПРАЗНИКЪТ 3 МАРТ

По повод на 3 март – националният празник на България, НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ организира и откри в 11 часа на 2 март 2012 г. в Просветна зала мултимедийна изложба на Иво Хаджимишев „Непознати изображения от Руско-турската освободителна война 1877–1878 г.“

Изложбата представлява неизвестни фотографии на двама от основните хроникьори на войната – А. Д. Иванов и Франц Душек.

Александър Д. Иванов е руски фотограф и офицер, военен кореспондент и кореспондент на в. „Новое время“. Мобилизиран е в Действащата руска армия на Балканския полуостров и изминава целия път на войната. Обект на не-

говите творби са обикновени войници, армейски позиции, полеви щабове и болници, бежанци, пленници, градове, села и др. Участва и във военните сражения, като и е награждаван от Руското командване за това. Непосредствено от фронтовата линия изпраща за вестника статии за хода на бойните действия. Фотографиите си от това време А. Д. Иванов подрежда в албума „Забалкански поход 1877–1878 годов“, който се съхранява в Руския държавен архив за кино- и фотодокументи. Тъкмо там ги открива Иво Хаджимишев със съдействието на Евгений Березнер, изтъкнат познавач на историята на руската фотография.

На стр. 6

ПАМЕТНА СРЕЩА ЗА ВАСИЛ ЛЕВСКИ

На 17 февруари 2012 г. в НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ се проведе паметна среща по повод 139 години от гибелта на Васил Левски. Присъстваха ученици от трети до седми клас на 47 училище, представители на читалищното ръководство, читалищни дейци, членове на Съюз на пенсионерите 2004 в община „Триадица“ и на Литературния клуб „Гео Милев“ при Столичния съвет на СП 2004, както и Цвета Найденова, председател съвета.

На стр. 6

ГЛАСЪТ НА МЛАДЕНЦИТЕ

Петко ТОТЕВ

Три празника се събират на 14 февруари: Успение на св. Кирил (Константин Философ), св. Трифон Зарезан и св. Валентин. Докато в обществото празниците предизвикват едни или други предпочитания или противопоставяния, гласовете на младенците звучат с небесна свобода и правда.

Всички, които имаха щастието да присъстват в Залата с големите кристали на Музея „Земята и хората“ на 14 февруари 2012 г., бяха въведени в духовен празник с песните на деца от Детска хорова студия при НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“, ръководени от Неолина Пелова. В мразовития зимен ден малките

хористи веднага стоплиха всички слушатели. Техният многоезичен репертоар изрази спонтанно в нашата съвременност основното послание на славянските първоучители: всички езици са равноправни в молитвите и духовните мисии.

Дали поради пречистеното от снеговете небе, дали поради магическото въздействие на гигантските кристали, дали поради някаква архитектурна тайна, детските гласове сякаш идваха на земята и сред хората направо от висините.

Този камертон, прозвучал с гласове на младенци, ще се чува все по-отчетливо и в следващи години на 14 февруари.

Лиляна СТЕФАНОВА

КЪСНА БАГРА

Знам, че всичко започна от края.

Но започна.

Не с първата четка събудила ново платно, а с последната багра върху него.

Започна не със жълтата дързост на минзухара, а с позлатения летеж

на тополово листо.

Не с лудия бяс на жарки нощи,

а с нежния ритъм на плахи признания.

Как, защо ме връхлетя това жадно чудо?

Обич, като отхапано крайче от питата на слънцето, което залязва.

Мартенското издание на Литературна гостоприемница с водеща Надежда Захаријева ще зарадва приятели и почитатели с празничен пролетен рецитал под наслов „Свята да си, Обич!“.

Свои стихове ще прочетат Лиляна Стефанова, Маргарита Петкова, Елена Алекова, Найденов Вълчев, Драгомир Шопов, Петър Караангов и, разбира се, водещата Надежда Захаријева.

Хайгашод Агасян ще изпълни незабравими песни от своя репертоар. Поетическата вечер ще се състои на 14 март (сряда) 2012 г. от 18 часа в Просветна зала на Народно читалище „Д-р Петър Берон – 1926 г.“.

Стихове от участниците четете на стр. 3 и 4

РОДОПА В АУЛАТА

Петко ТОТЕВ

лиотека и Паметника на Левски. Между две песни родопчанката разказа как с Валя Балканска са пътували с Николай Хайтов, посрещани навсякъде като неделимост. Ученици, гъдуларче и песнопойче, под дискретното диригентство на народната певица Калинка Згурова очароваха всички с продължения на родопското единосьщие на слово и музика. Малките чаровници предизвикаха младежки блясък в очите на 95-годишната Надя Неделина, ненапразно изкачила многостълбието до Аулата. Поколения, нетленни звуци, зрими и незрими присъствия се събираха в свода на преобразената зала.

Вели Чаушев, поет и актьор от Родопите, прочете страници от „Сеячът на безсмъртие“ по такъв начин, че слова на Николай Хайтов и Елена Алекова се сплетоха и също полетяха към свода. В уводните думи, с които започна представянето на книгата, поетът Велин Георгиев посочи как е изминал дълъг път до първосъщности, откриващи се при хармония на поетическа интуиция и вещ литературоведски анализ и синтез. Историкът Стоян Райчевски разказа интересни подробности за работата си в сп. „Родопи“, ръководено от Николай Хайтов. Така се откри още една посока в многостранната борбена дейност на класика от Родопите.

С тънко чувство за необикновеността на събитието водещата, поетесата На-

дежда Захаријева, благодари на Елена Алекова за четиригодишната работа на своята посестрима в Литературната гостоприемница при Народното читалище „Д-р Петър Берон“ в София. Основателка на тази нова форма за духовно общуване, сега Надежда Захаријева отново я ръководи, а Елена Алекова представя книги и автори и в Националния литературен салон „Старинният файтон“, подкарван вече много години от неуморния Велин Георгиев.

В отговора си авторката на „Сеячът на безсмъртие“ благодари на посетителите и на всички спомоществатели. В общия порив към високото Елена Алекова даде

своя особен принос. Тя каза, че опоненти на Николай Хайтов в многобройни дискусии в края на краищата заемат една и съща позиция, намират се от същата страна на барикадата, на която се отстояват националната памет, език, идентичност. Още една стъпка нагоре направи поетесата, когато спомена за готовността си да се отнася по хайтовски и към своите опоненти.

Съпругата на Николай Хайтов, Жени Божилова, направи накрая в разговор с авторката най-кратка и най-точна характеристика на празничното събитие: „Така трябва да се почита Николай Хайтов, за да бъде духът му спокоен“.

ДА ЗНАЕШ ЗАЩО ЖИВЕЕШ

Велин ГЕОРГИЕВ

Книгата „Сеячът на безсмъртие“ на Елена Алекова носи подзаглавие „Думи за Николай Хайтов“. Не ме изненада с появата си. Защото годините, за които авторката разказва, времето на най-яркото присъствие на Николай Хайтов в литературно-обществения живот на българските писатели, е и мое време. Бях вътре в протичането, в сблъсъците и превратностите и имах възможността да намирам точното си място в позициите. И винаги се оказвах в компанията и на големия писател и човек от Яврово, до автора на „Шумки от габър“, този поет по душа родопчанин, и до напористата поетеса от Мугла, дошла

от московския литературен институт „А.М. Горки“ – Елена Алекова, чийто глас още с първото й участие в един национален дебат прозвуча запомнящо се, респектиращо. Става дума за финалния акорд в спора за филма „Гори, гори, огънче“. Още в тези първи дни тя се оказа на страната на големия писател и неин земляк. Тя даде да се разбере, че светът на Николай Хайтов е цяла галактика и тази галактика я привлича. И тя наистина потъна в нея, за да я преоткрие и изследва за себе си, със свои очи. Тя се втурна в дълбочините на Хайтовия свят, а аз на свой ред й придавах ускорение – представяйки книгата й в „Старинният файтон“.

Да си призная, имаше време, когато нейната литературна продуктивност ме притесняваше. Особено когато се раждаше двутомният й роман в стихове „Милена“. Имаше мигове, когато на езика ми беше да й кажа: „Спри. Помисли. Не бързай...“ Сега, когато вече чета и препрочитам нещата в книгата й, и преди всичко отношението на Николай Хайтов към нея и към това произведение, наречено роман в стихове, виждам с какви хора съм си имал работа. И с това си обяснявам вълненията ми от четенето и препрочитането на книгата „Сеячът на безсмъртие“. Това е много стойностна книга, хубава, ценна книга. Жалко, че читателите на българската книга, пък и въобще четящите люде, катастрофално намаляват... Чета отново тази книга за последния велик българин, загрижен за народ и родина, за отечество, и се изпълвам с разнопосочни мисли и съжаления, със съждения и сказания от преди сътворението на света, какъвто раздел има в книгата на Елена Алекова... В този раздел е пътуването на поетесата из галактичните пространства на Николай-Хайтовото творчество. Но то не свършва там, а преминава в следващия раздел на книгата „Сеячът на безсмъртие“. Елена Алекова е разгърнала Хайтовото животоописание „През сито и решето“. И виждам още в началото, че тя говори с възхита за своя любим земляк, за този

голям български писател, защото е подчертала дебело, че това е животоописание, сято и пресявано не веднъж и дважд от времето, от опита, през пролуките на пулсиращата, жива съвест и омъдряването в преживените „драгости и патила“. И Елена Алекова казва, че тази книга е писана в предчувствие за смъртта...

И се натъквам на риторичния въпрос: Защо му беше нужна цялата тази борба? Отговорът на този въпрос е може би в книгата „Троянските коне“. Тук цитатът на авторката се натрапва и на моя отзив:

„Правя всичко това само по вътрешно убеждение и искам да помогна, пише Хайтов. Аз се съпротивявам, това значи – съм жив!.. Защото обичам България. И каквото съм, аз съм благодарение на българския народ и на българския език.“

„Имам дълг към този народ...“, казва на всеослушание Николай Хайтов, но глухите от новата политическа класа продължават да казват „тая страна“... Ето – това е Николай Хайтов. Не ми се ще да казвам, че е последният мохикан на изчезващия български дух. Защото искам той да продължи своя живот... За Николай Хайтов се написаха доста книги. Броят им ще расте. Но тази – на Елена Алекова, сред тях е моят фаворит. Защото видях отново как се милее за род и родина, как се гори до последния миг за България, как трябва да се живее дори когато си обречен. В един разговор на Елена Алекова с Николай Хайтов в края на неговия живот тя го пита не би ли отговорил на поредните нападки, а той й казва, че вече разговаря с Бога...

Снимки: Галя Христова

„СВЯТА ДА СИ, ОБИЧ!“

Петър КАРААНГОВ

Лиляна СТЕФАНОВА

ТЪГА

В тихия следобед
парка се сепва.
На скамейка отсреща сядат двама.
Жената, млада и дребна,
напада грубо.
Жаргонът обاغря лицето ѝ,
подпалва тревата наоколо,
пълзи към храстите.
Мъжът мълчи.
Допушва цигара. Размазва фас.
И в един миг залива с гняв
и жената, и мен,

и онова мършаво куче,
което е спряло до тях.
Гласовете се сливат
в безсрамен дует. В мръсен танц.
Кучето гладно гълта
буламача от диво злословие.
Уплашено се вдигат птичи крила.
Аз, насила напъхана
във фризера на омразата.
Вледенена.
Не мога да стана.

Колко са млади, си казвам,
колко са злочести и глупави!
Ако можех
в тоя миг, на тая скамейка
да се сгуша в теб,
да потъна в очите ти влажни
и влюбени...

Ако можех да пошепна
ония думи,
които не успях да ти кажа!

Ако би могло
под тия кленови клони,
в това люляково ухание
само още веднъж да бъдем заедно –
ти и аз –
само още веднъж...

Утихна.
Двамата млади
тръгнаха в две различни посоки.
Не направихме ли така и ние
преди много години?.

АЗ ИСКАХ ДА СЪМ ХУБАВА

Аз исках да съм хубава,
да съм тревожно хубава –
в ония мигове,
когато
разбрах, че гледаш другата.

В мен остро се кръстосваха
слова, усмивки, трепети –
в ония мигове,
когато
разбрах, че гледаш другата.

Вървахме под седефен сняг
и шепнеше задъхано,
че нямам равна, че докрай
ще бъдеш сянка, стряха,
зов...

А цяла вечер крадешком
поглеждаше към другата.

ИЛЮЗИЯ

Изведнъж
на брега на един сезон –
на брега на моето лято,
ти застана на пустия хоризонт
като птица от заминало ято.
Светлият блясък на твойта ръка,
през нощта на душата ми
мина.
И потече през мен една бистра река
от прозрачно и младо вино.
Презимувай при мен! В моя свят остани –
да те посрещна, вярвам, ще мога,
ще съборя всичките свои стени,
ще запаля огромен огън.
И тогава ще стане светло у мен
и у тебе ще стане светло.

Ще преминеш от моята нощ в своя ден
като къса комета.

Ще преминеш, защото навярно ти
идеш от друга вселена
и защото навярно във теб тупти
друга материя, неосветена.

На брега на света – опустял и тих,
седим – две планети загубени.
Аз те гледам и си припомням

оня стих:

„Господи колко си хубава“.
Но ти потъваш в дълбокия хоризонт.
Чертите ти се размиват във
тъмнината...

И се рони брега на един сезон.
И се рони моето лято.

ВТОРА МЕЛАНХОЛИЯ

Есенни, мълчаливи,
обсебени от печал,
преминаваме тъмни ниви,
натежали от вятър и кал.

На далечни кучета лаят
блъска звездния ветровит свод...
Мила, все пак безкраен
е големият земен живот...

И забравям, че съществуваши!
Сам със своите самотни ръце
движа звезди ликуващи.
Слушам пулса на своето сърце.

И си мисля, че ще остане
един звук от мен като ек
в една задна далечна страница
в летописа на тоя век.

Приютяват ме бърни стрехи.
На витрини в блясъка чист
мойта пъстра, но бедна дреха
свети като в стъклопис.

Ах, забравих те неусетно
и изпуснах твойта ръка.
Как във мрака не виждам, че свети
върху бузата ти сълза.

И съм толкова изненадан –
сякаш в зимен следобед огрян...
Една малка комета пада
в моята глуха длан.

И се спъвам във мрака. Замаян,
дълго търся опора. Сам!
Мила, светът е краен,
дай ми своята длан.

Но мълчанието остава.
Носени от ветрове,
неизбежни се приближават
първите снегове.

МЪЖЪТ НА 60

На Стефан Димитров

И на шейсет мъжът все още мъж е,
по-младите пред него не предат.
Той знае колко на кого е длъжен –
в краката му лежи на длан светът.

И на шейсет мъжът е мъж, та дрънка
и нищо в повече не му е май.
Красив е и в костюм, и в стари дънки,
и всичко е прочел от край до край.

И на шейсет мъжът е мъж на място –
и две, и двеста знае наизуст.
Дори със себе си той е наясно,
с опасен ум и със изтънчен вкус.

И на шейсет мъжът е олимпиец –
не слиза той от своя връх висок
и винаги готов е да изпие
бутилка водка, вместо чаша сок.

И на шейсет мъжът е дялан камък,
и повече от всякога – ербап.
А щом е подкрепен от женско рамо,
то в него има още много хляб.

И на шейсет мъжът е победител –
Все повече на всичко е готов.
Особено – отново да залитне
в поредната убийствена любов.

ОКОТО НА УРАГАНА

Е добре, Капитане, аз какво съм -
на пристанището – любов,
на поредния бряг – момиче?

Всички твои илюзии тази нощ са на косъм
от окото на урагана „Обичам те“.
Капитане без кител, заседнал на сушата,
тази дълга вълна Господ сам ти я праща.
Океанът от делници кой ще хване за гушата,
ако ти – не дай, Боже! – точно ти се уплашиш?
Дай команда „Най-пълнен напред!“ покрай рифовете
и от дрейфа спаси, Капитане, мечтите ми.
Нека идва деветият вал – загърни ме със шифера си –
има още живот в това старо корито!
Ураганът, внезапно застигнал деня ти спокоен,
като мойто око е зелен – значи за предпочитане.

Маргарита ПЕТКОВА

Ти си вътре, в Окото. На сърцето – пробойна.
И потъваш в сейшите на гърдите ми.

* * *

Нямам нерви за дълги любви,
а кратките – не ми приличат.
Да не мислиш, че нещо ново
казваш с това „Обичам те?“
Да не мислиш, че ще се срути
светът след моето тръгване?
Уверявам те – много пъти
са ме лъгали. И съм лъгала.
А пък Земята си е на мястото.
Само сезонът се сменя.
Крайно време е да си наясно,
че всичко е само временно.
А аз – най-временната от всичко.
Най-кратката. Невъзможната.
Лесни любви – не ми приличат.
А трудната – ще я можеш ли?
Хм, да опитаеш ли ти е щукнало?
Добре – да живее рискът!
Хайде сега – отведи ме оттука!
Ако ти стиска.

Драгомир ШОПОВ

ТРУДЕН СЕЗОН

Уморен от неказана дума
ти навлизаш във труден сезон.
Там се трупа опадала шума
и изсъхва ненужният клон.

Там не светят поверия стари,
но и нова религия там
не отвежда към златни олтари
и не води към никакъв храм.

Има само сънувани страсти .
сякаш бледи, неясни води.
Там за трудната думичка „щастие“
още няма открити следи.

Ала дните не носят пощада,
щом мълчиш, щом мълчиш
примирен.
Примирено, сърцето ще страда,
предусетило болка и тлен...

И не вярвай, че друг ще поеме
твоя дял в неспокойния път.
Знай, че днес, в изтерзаното време,
само слабите могат да спрат.

Ти не спирай в неказана дума.
Продължавай в най-труден сезон!
Нека пада изгнилата шума.
Нека съхне ненужният клон.

Имай сили за изповед строга.
Имай воля за размисъл строг.
Ще успееш, щом в тебе е Бога,
а светът е останал без Бог.

ПРОСТИ

Свечерява, съвсем свечерява
и по пустия път не личи
как ще стигна във късна забрава
добротата на твоите очи.

Как в ръцете ти аз ще оставя
безнадеждната своя душа,
във която и студ, и жарава
бяха мои, когато греша.

Ти разбра ли как всичко отлита
с пепелявия облак над нас
и речеш ли за нещо да питаш
колко слаб е човешкият глас?

Затова остави дървесата
да говорят с мъгливия здрач.
Те все още не знаят лъжата
и плачът им е истински плач.

Аз им вярвам в тъга непомерна
в свечерения свят, в който ти
знам, че пристан за мен
ще намериш.
И за всичко ти казвам: Прости!

Михаил БЕЛЧЕВ

ОТ МНОГО, МНОГО ОТДАЛЕЧ

На Кристина

От много, много отдалеч
ще идвам винаги, докато мога,
но някой ден краката ми щом не
издържат,
ще допълзя на лакти и колене,
за да ти кажа, че на този свят
обичам само, само теб.

От много, много отдалеч
ще пея винаги, докато мога,
но някой ден щом моя глас не
издържи,
аз ще изпратя славей вместо
мене,
за да ти каже, че на този свят
обичам само, само теб.

От далеч, много отдалеч
ще бъда винаги, докато мога,
но някой ден сърцето ми щом се
взриви,
ще ви прегърна с другия до тебе,
за да ви кажа, че на този свят
съм имал много малко време.

МОЯ ЛЮБОВ

Заради очите ти си струва
да отмина всяка лоша дума
с мълчание, моя любов.
Заради косите ти си струва
са заспивам сам и да сънувам
узряла ръж, моя любов.
С теб до днес преживях
и вина, и дни на радостта,
но чак сега казвам аз:

Заради ръцете ти си струва
да прегърна обич и да чувам
вика ти в мен, моя любов.
Заради един човек си струва
и едно море да се преплува
в безлунна нощ, моя любов.
с теб до днес надживях
и вина и съдба,
но чак сега казвам аз:

Заради един живот си струва
да живееш, без да се преструваш,
че не си сгрешил, моя любов.
Заради една сълза си струва
да простя и пак да те целувам
до сетен дъх, моя любов.

Надежда ЗАХАРИЕВА

Ако знаеш колко те обичам.
Ако знаеш колко те желая.
Как сънят ми името ти срича.
Ако знаеш. Само ако знаеш.

Сляп да беше, би ме забелязал.
Глух да беше, би към мен затичал.
Ням да беше, нещо би ми казал.
Ако знаеш колко те обичам.

Изплаках те и се усмигнах.
Сълзите ми като порой
от моите мисли те отмиха
и в мен настъпи благ покой.

Като от тежък сън пробуден,
сънят ми трепна със клепач,
разтри око и се зачуди
защо отлагах този плач.

Интелигентен. Силен. Съвършен.
Такъв те пожелах. И те измислих.
Рискувах да приемеш някой ден
измислицата за монета чиста.

Кураж и самолюбие набрал,
чие творение си да забравиш
и като Нарцис в двете езера
на нечи очи да се удавиш.

Да попия в душата ти,
в мисълта ти, в сърцето
с плахостта, с доброта си
ден след ден, неусетно.

Да се впиша във пъзела
подреден на съдбата ти
като слънцето, въздуха,
хляба свят и водата.

Мълчешком, ненаатрапно
да ти вляза под кожата.
Да усетиш внезапно,
че без мене не можеш.

Елена АЛЕКОВА

НЕ БЪРЗАЙ, СЛЪНЦЕ

Почакай, слънце,
аз не съм готова
за следващата нощ...
Дора Габе

Гледа ги слънцето с нежност и страх,
милва ги и им се радва,
и предпазливо надвесва над тях
своята огнена брадва.
Александър Геров

Душите ни са две врабчета,
които в клоните се гушат.
А в клоните гори небето
и чуруликането слуша.

Небето, казват, ни закриля.
И вероятно ни се радва.
Но точи с нежната си сила
онази своя златна брадва.

Душите ни сега нехаят
за бравдата и за небето.
Душите ни сега са в рая
и пърхат – влюбени врабчета.

Наоколо трепти, ухае
на люляци и теменуги.
Такава шеметна омая,
че няма вече нищо друго.

Не бързай, слънце, не залязвай
и остави ни цяла вечност
за този ден, за този празник,
който в лъчите ти се стече
и ще изчезне, ще потъне
с тях в бездната и в тишината,
ако сега се скриеш, слънце,
на хоризонта зад чертата.

или отгоре ни просветне
немилостиво твойта брадва
и стане стъклено небето
и с гръм в зениците ни падне.

Почакай, слънце, пощади ни –
наоколо така ухае
и е така небесно синьо,
щастливо, светло и безкрайно!...

И още...

И влюбена и закопняла
сред мрамора на лунни нощи,
аз искам дълго да ме галиш
с ръце, с очи, с душа... И още

един до друг да повървим и
един до друг да се посмеем,
и бавно и неотвратимо
един до друг да остареем.

Един до друг през тъмнината
да помълчим, да поговорим,
преди онази там с косата
да блъсне в нашия прозорец.

Преди да изтекат реките,
преди нощта да ни изпие
един на друг да се наситим,
един във друг да се открием.

И да изчезнем неусетно,
на сънища и дни богати,
в сезоните на дъждовете,
в сезоните на тишината.

„ЖИВОТЪТ Е ПРИСЪДА ЛЕКА...“

Георги НИКОЛОВ

Във всеки литературен процес, независимо от исторически превратности и политически трусове, ядро от мислещи автори опазва нравствените ценности на своя народ. Издига естетиката им до критериите на новото време, за да ги вплете в модела на световното творчество. Освободени от граници, етническо моделиране, теистични предразсъдъци, остарели щампи. Така ароматът на българската поезия облита пространства и умове, без да губи своя цвят и национални характеристики. Остава самостоятелна в общата илюстрация на писмовното днес, за да се съхрани в историята на литературата по света утре.

Представител на това ядро е Георги Константинов – самобитен, неспокойно-търсещ, задълбочен. Поредната му книга: „Врана в снега – нови стихотворения“, потвърждава това впечатление. Сбирката е дело на ИК „Пламък“, С., 2011 г. Във финалните й страници Димитър Стефанов отбелязва:

„Със своето топло чувство, твърде земно и човечно, той е предпазвал поета от поета, за да остане съдбовно свързан с богатата душевност на съвременната личност. Той е рядко контактен поет. Но той търси, той намира, той води читателя към неочакваното и му го казва с доброта и усмивка. „Врана в снега“ разширява новото, територията на новото у поета. Стиховете му утъпкват пътеки през дълбокия поетически сняг. И през преспите на времето.“

За да може според мен да събуди днешния човек от летаргията на мига. Да го подтикне към размисъл за индивидуалната му роля в обществото. Да го провокира към самооценка. За бунт и отказ от сито доволство. Това е верен компас към търсене на светло място в гражданската пирамида. До аналитично осмисляне на по-възвишени човешки ценности. Но, предупреждава Георги Константинов –

Ако не можеш
да обзидиш кон,
ако настиваш
от насрещен вятър
недей пресича Рубикон.
От теб не става император.
„Рубикон“

В тази книга авторът е маг, вметил интелектуално познание в тленния контур на човека. За да отведе тази смесица от биологично несъвършенство и духовна вечност в подножието на стръмен връх. На който Танатос очаква смъртните си гости в неизбежния кръговрат на поколенията. Ориста им е неумолимо предизвестена.

Между началото и края обаче победно диша лъчезарният ореол на планетата. А ние кръжим върху му като мушици над разжарено огнище. И в новите стихове на Георги Константинов търсим отговор на редица въпроси: „Съизмерима ли е личността на безкрайния Космос? Материята ли е наша религия, или духът? Трябва ли да отречем корените на земното предолтара на вечността?“

Вселената е време,
пространство
и материя.
И в нея властва сила непозната.
Сега съм само
в нейното преддверие.
Кой вместо мене хвърля
Заровете на съдбата?

Снимки: Виктор Викторов

Как времето
ще стане на пространство,
което само духом ще измина?
И кой ме вика там,
в незнайното отвъд чертата?..
„Село и Вселена“

Струва ми се, че „Врана в снега“ е батална изповед за непокореното смирение. Картина за раждането, прераждането и спора със смъртта. Размисъл за мимолетната човешка същност, втъкана в канавата на вечността. Внушение, че от хаоса на делничната реалност се раждат негаснещи истини, оцелели в мрака на вековете: за любов, за привързаност към родното място и предците, за толерантност един към друг. За социалните закони, диктуващи поведението ни в трусове и катаклизми. За нежеланото отшелничество в съвременния обществен хаос, когато хармонията е само имажинерно понятие.

Лирическият герой в сбирката, Човекът, е противоречива личност. Търсеща, оправдано съмняваща се, но продължаваща да крачи в димната омара на идващи години. Затова е убедителна пред читателя и му завещава своя ясно доловим пулс. Тя носи философията на спираловидно усъвършенстване към върха на историческия момент, в който се вписва нейното поколение. Превръща се в символ на земни тегоби в поредния миг от вечността.

Лириката на Георги Константинов е освободена от политически пристрастия и мимолетна събитийност. Конкретиката й се чувства в спомените на поета за родовата орис и посетени места из разни краища на света. За преживени празници, топли души с радост. Струи в задъханата импресия на завладяващи природни пейзажи. Отново се въздига към мъдростта на библейски истини в притчата за Авел и Каин, които неизменно са сред нас. Скрити в съвременни одежди, но с

На 15 февруари 2012 г. гост на Литературната гостоприемница бе поетът Георги Константинов. Бе представена новата му книга „Врана в снега“.

Срещата протече при голям интерес като диалог между водещата Надежда Захариева и гостуващия поет, който разказа за първите си стъпки в поезията, за трудностите при издаването на литературно списание днес (Георги Константинов е главен редактор на сп. „Пламък“) и за „творческите мъки“ – неизменния спътник на поета по неговия път към поетическите върхове. „Всеки човек – подчерта Георги Константинов – е отделна планета, затова има различни тълкувания на един или друг стих, на едно или друго стихотворение.“

Диалогът бе прекъсван от авторски рецитал. Поетът чете свои лирически и сатирически стихове от книгата си „Врана в снега“, като след всяка творба добавяше коментар, изпълнен с находчивост, остроумие, чувство за хумор и самоирония.

Румяна Коцева изпълни песни по негови стихове в чудесния съпровод на Росен Парлапанов (пиано).

Срещата бе проведена в НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ от 18 часа.

предизвестена драма между едноутробните братя. Редовете на „Ной“ подсещат, че след всяко начало звънят финални акорди за човешкото несъвършенство, а те пък съграждат зида на следващо ново начало. И астероидът не идва на земята като гост, а е коректив за язвите на обществото. В което крачи нереален хуманоид, унищожаващ всичко смислено по пътя си като своя небесен аналог. Остават живи само надеждите:

Нищо,
че другите дремят
в домашен покой.
Ти бъди Ной.
И чакай вълната могъща.
Ако знаеш,
че идва потопът
разруши
своята дървена къща,
за да направиш
лодка.

Съвременен Ной ли е творецът в съзнанието на Георги Константинов? Несъмнено... Той руши вежди стереотипи с правото на мечтател, а спасителен негов сал са прозренията. Религия заслуженият хляб. Извор на сили: земната твърд на Дунавската равнина, Балканския полуостров, континента Европа, планетата Земя, оповестени в „Когато падна...“ И любовта с цвят на старо злато уханен венец в грацията от човешки щения. Ясни внушения, достъпни за всеки. Чрез тях истинският творец винаги разбулва неясното бъдеще, защото то винаги ще започва с ароматния къшей. С бащиния праг и с първите интимни трепети.

Прозирайки енигмата на предстоящото, авторът има право не само да мечтае, а да увлича след себе си тъпци. Да чисти съзнанието им от апатията, неверието, атавизма, политиканството. Като правоверен еретик да издига над сивата маса

иконата на взаимна търпимост и доверие. На висок глас да шепне пред грохващите за светлина, вече изгряваща над тъмните облаци в повтарящ се до болка делник. Понякога, като награда за тегобите на прорицател, творецът споделя пред нас горчивините в собствената си душа:

Откривам днес
с огромно съжаление
един абсурд в съдбата
на нашата държава:
свободата
ражда в нас
егоистично отчуждение.
И само робството,
уви,
сплотява.

„Уви“

Новата книга на Георги Константинов е лирична енциклопедия за митологемата, наричана „Човек“. В който доброто и злото си дават среща, влизат в двубой, разделят се непримирими и търсят подкрепа в контурите на обществото. Докато прегръдката на смъртта сложи край на антагонизма.

Тъжният завършек е начало на ново битие, лишено от страсти в измеренията на вечността. „Врана в снега“ представя Георги Константинов като верен аналитик на човешката същност динамична, трудна за разгадаване. И като ненаатрапчив мъдрец. Доказал философията си за правото на хората да олицетворят планетата Земя. А може би и необятния Космос.

Винаги съм твърдял, че лириката не се преразказва. Тя въздейства върху съзнанието в прочит и като гореща лава буди духовния ни взор. „Врана в снега“ носи по редовете си тази сила. Книгата метафорично ще оприличим като чаша с искрена радост, поднесена на чакан странник на прага на родния дом. След дълго, дълго отсъствие...

ПАМЕТНА СРЕЩА ЗА ВАСИЛ ЛЕВСКИ

От стр. 1

Водещата Росица Цветкова, председател на Литературния кръг „За любовта към поезията няма възраст“ при СП 2004 и читалището, подчерта във въвеждащите си думи изключителната роля на Апостола за освобождението на България от турско робство и за освобождението на човека от робското самосъзнание:

„Все по-често чуваме думите: Левски ни е нужен повече от всякога. И наистина. Левски е нужен на нас, българите, и на човечеството със своите морални и духовни ценности, които ни завеща. Неговите стъпки проправят път в бездуховната човешка пустиня и във времето. Неслучайно е написал: „Ако е за Българско, то времето е в нас и ний сме във времето, то нас обръща и ний него обръщаме.“ Понесъл цялата робска мъка на

народа си, Левски взема съдбоносното решение да се посвети на свободата му: „И ний сме хора и искаме да живеем по човешки, да бъдем свободни с пълна свобода в земята ни... Ще имаме едно знаме, на което ще пише „Свята и чиста република“. А през 1868 г. пише до Панайот Хитов: „Ако спечеля, печеля за цял народ, ако изгубя, губя само мене си.“

...Левски дава всичко – своя монашески обет, своята любов, своята душа, в своя живот – за свободата на България. Но от саможертвата м, от саможертвата на Бенковски, Ботев, всички знайни и незнайни герои и мъченици от Априлското въстание и Руско-турската освободителна война от 1877–1878 г., на всички български синове и дъщери, загинали за свободата – БЪЛГАРИЯ ВЪЗКРЪСВА!“

А в студения зимен ден на 2012-а, напомним на злокобния 19 февруари 1973 г., когато Левски целува небето на България, всички слушаха с интерес и внимание увлекателния разказ на ст.н.с. Цветолюб Нушев за живота, личността и борбата на Апостола за свободата на отечеството, за неговата любов към народа, за семейството му, за неговото тефтерче...

Децата проявиха изключителна активност, като засипваха лектора с въпроси за семейството на Левски, за образованието му, за значението на подвига му и др., след което декламираха безсмъртните стихове на Христо Ботев и Иван Вазов за Апостола на българската свобода.

След вълнуващите часове се разделихме с пожелание за нови срещи, посветени на Васил Левски.

ПРАЗНИКЪТ 3 МАРТ

От стр. 1

Франц Душек е придворен фотограф на румънския княз Карол I. В началото на войната е командирован като военен кореспондент към щаба на действащите румънска и руска армия на Балканския полуостров.

Освен снимки на Карол I, Александър II, Александър I Батенберг, великите руски князе, видни военачалници и редови бойци негово дело са шедьоврите на историческата фотография като панорамните снимки на Свищов, Бяла, Никопол и др. Документира форсирането на Дунав при Свищов, обсадата и превземането на Плевен и др. Неговите снимки от войната, открити в семейния архив на Бърлич Маджуранис в Риека от Борислав Дряновски, бяха неизвестни до днес.

Според Иво Хаджимишев фотографиите на двамата военни хроникьори се допълват по един великолепен начин. Те показват реалните участници и герои на тази война от обикновения войник до висшето командване в действителните условия на военните действия. В много от тях може да се открие „зародишът“ на монументалните произведения на художника Верещагин или на италианския скулптор Арнолдо Цоки, автора на паметника „Цар Освободител“ в центъра на София.

Изложбата е била показвана в Национална художествена галерия в София, Археологическия музей във Варна, Регионален исторически музей в Кърджали и др.

Изпълнения на Детска хоров студия „Български славеи“, ученици от класа по китара на Тинко Тодоров и Детски танцов състав при читалището повдигнаха градус на настроението в залата.

Снимки на стр. 1 и 6: Светла Славеева

Културен афиш
март

1 март 2012

„Мартеничка“

тържество на полудневната детска градина

Начало 11.00 часа

Просветна зала

2 март 2012

„Непознати изображения

от Руско-турската война 1877–1878 г.“

мултимедийна изложба на Иво Хаджимишев по случай 3 март с участието на Иво Хаджимишев, Вера Среброва, ДХС „Български славеи“, ученици по китара от класа на Тинко Тодоров, Детски танцов състав „ЖАР“

Начало 11.00 часа

Просветна зала

14 март 2012

ЛИТЕРАТУРНА ГОСТОПРИЕМНИЦА

„СВЯТА ДА СИ, ОБИЧИ“

рецитал с участието на Лиляна Стефанова, Надежда Захаријева, Маргарита Петкова, Елена Алекова, Найдено Вълчев, Драгомир Шопов, Петър Караангов, Хайгашод Агасян

Начало 18.00 часа

Просветна зала

20 март 2012

„Пролетна магия“

Концерт на ученици от от класовете по поп- и джазпеене на Аделина Колева и Румяна Коцева

Начало 19.00 часа

Просветна зала

21 март 2012

„За любовта към поезията няма възраст“

съвместно с Градския клуб на пенсионерите и Районен съюз на пенсионерите 2004 със специалното участие на Леда Милева

Начало 11.00 часа

Просветна зала

27 март 2012

Популярни класически произведения – концерт

в изпълнение на ученици от класа по китара на Тинко Тодоров

Начало 11.00 часа

Просветна зала

28 март 2012

Концерт на женски хор „Христина Морфова“

по случай 70-годишния юбилей на Иван Жеков, пианист и композитор

Начало 19.00 часа

Зала на Съюза на българските композитори

съвременна
Читалище

Секретар НЧ „Д-р ПЕТЪР БЕРОН – 1926 г.“:
Светла СЛАВЕЕВА
Главен редактор: д-р Елена АЛЕKOBA
Художник: Костадин ЛЯНГОВ
Фотограф: Виктор ВИКТОРОВ
Адрес: София 1408, бул. „Витоша“ 109;
тел.: 952 25 78
Вестникът се разпространява безплатно